

Carmen Arrojeria Manterola

*Zestoa,
Gipuzkoa
(1925-2010)*

Aurkibidea

Biografia

Zarauzko Urdaneta auzoan jaio zen 1925ean. 21 urterekin ezkondu eta ordutik Zestoan bizi izan zen. 17 seme-alaba izan zituen, 9 mutil eta 8 neska. Bere ama ez zuen ezagutu, bera izan ostean hil baitzen. Euskadi Irratian egin zioten elkarrizketa 80 urte zituela.

Zintak

ZES-025

- **Proiektua:** Euskadi Irratia
- **Elkarrizketatzailea(k):** Aranburu, Antton
- **Data:** 2005-01-01
- **Iraupena:** 50 min
- **Euskarria:** CD
- **Kodifikatzailea:** Otegi, Aitziber

ZES-030

- **Proiektua:** Zestoako ahozko ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k):**
- **Data:**
- **Iraupena:** 28 min
- **Euskarria:** Mikrocassetea
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Eskolara joan beharrean, etxean lanean

- **Erref:** ZES-025/003
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:02:09. **Bukatu:** 00:03:25
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Etxean ganadua zuten eta ez zuten eskolara beti joaterik izaten, haiek zaintzen eta etxeko lanak egiten geratu behar izaten zutelako. Anekdotak bat aipatzen du. Garai batean, konformidade handiagoa zegoen; gaur baino errazago asetzen ziren edozerekin.

2. 17 seme-alaben ama

- **Erref:** ZES-025/005
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 00:04:25. **Bukatu:** 00:07:44
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

17 seme-alabaren ama da. Dutxarik ez zuten eta lokatzez egindako umeak arraskan garbitzen zituen. Urte batean bi ume izan zituen eta biekin batera lo egiten zuen. Haurdunaldiko kontuak kontatzen ditu.

3. Umea izan ondoren teila buruan zutela kalera "elizan sartu" arte

- **Erref:** ZES-025/008
- **Iraupena:** 0:00:51. **Hasi:** 00:12:57. **Bukatu:** 00:13:48
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Ama ez zuen ezagutu, baina bai amaordea. Umea izan ondoren, kalera ateratzerako, teila buruan zutela elizara joan behar izaten zuten emakumeek lehenengo.

4. Otorduetan denek batera jaten zuten

- **Erref:** ZES-025/010
- **Iraupena:** 0:00:35. **Hasi:** 00:14:57. **Bukatu:** 00:15:32
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Otorduetan denak batera jartzen ziren mahai batean. Ondarroako emakume batek arraina eramaten zion etxera.

5. Auzoko ume bati ere eman zion bularra

- **Erref:** ZES-025/012
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:17:02. **Bukatu:** 00:18:46
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Lehenengo semea izan eta berehala kanpoko ume bati bularra eman eta hura hazten aritu zen.

6. 21 urterekin ezkondu eta Bilbora ezkonbidaian

- **Erref:** ZES-025/014
- **Iraupena:** 0:03:22. **Hasi:** 00:26:21. **Bukatu:** 00:29:43
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

21 urterekin ezkondu zen. Ostegun batez ezkondu eta hiru egunerako Bilbora

joan ziren ezkonbidaian. Ezkontzako zapaten inguruko anekdota bat kontatzen du.

7. 16-17 urtera arte ez zuen kalerako gogorik izan

- **Erref:** ZES-025/015
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:29:43. **Bukatu:** 00:31:46
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Ez zitzaion ateratzea gustatzen, nahiago izaten zuen ganadua zaindu eta amari laguntzea. 16-17 urterekin hasi zen ateratzen eta Urtetara joaten zen. Eskola ere hantxe zuen.

8. Umeak soro bazterrean utzi eta artajorran

- **Erref:** ZES-025/016
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:31:46. **Bukatu:** 00:33:28
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Artoa
- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

<p>Umeak soro bazterrean utzi eta artajorran aritzen zen. Umeak berarekin ibiltzen zituen eta halaxe ikasi zuten lanean. Aiara joaten zen astoa hartuta etxerako irina ekartzera, ogia eta taloa egiteko.</p>

9. Gerra-ostean ez zuten goserik pasa

- **Erref:** ZES-025/017
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:33:28. **Bukatu:** 00:35:04
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Baba gorri-beltza, ilarrak, bainak eta abar egiten zituzten etxean. Erazionamendu garaian ogi gogorra eta janari eskasa jasotzen zuten. Urtean bi txerri hiltzen zituzten eta ez zuten goserik pasa.

10. Bizimodu gogorra; ahal zen moduan moldatu behar

- **Erref:** ZES-030/003
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:04:35. **Bukatu:** 00:05:50

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Etxean hainbeste izanda nola konpontzen ziren. Lehen ze arropa erabiltzen zen. Lehen ez zen gaur adina arropa. Lehengo bizimodua gogorra zen gaurkoaren aldean. Jateko etxean zutenarekin moldatu behar izaten zuten: babarruna, patata, esnea...

11. Ilezko koltxoiak garbitzeko lan gogorra

- **Erref:** ZES-030/010
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:17:25. **Bukatu:** 00:19:20

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Urte berean bi ume izan zituen; gainontzekoak 16-17 hilabeteko tartearekin. 17 seme-alaba izan zituen eta hemezortzigarrena galdu egin zuen 3 hilabeterekin. Koltxoiak garbitzeko lan gogorra egitearren galdu omen zuen umea. Lehengo ilezko koltxoiak nola garbitzen ziren azaltzen du.

12. Lehengo bizimoduaren eta oraingoaren arteko aldea; jatekoa

- **Erref:** ZES-030/012
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:20:35. **Bukatu:** 00:22:25

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Gaur egungo eta lehengo bizimoduaren arteko aldea. Gaur egun botikako jatekoa ematen zaiela umeei die. Beraiek zer jaten zuten etxean.

13. Seme-alabak nola hazi dituen

- **Erref:** ZES-030/013
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:22:25. **Bukatu:** 00:24:10

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Haurrak zaindu eta hezi
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:

Bularra eman izan die seme-alabei. Lehenbiziko umea izan zuenean bere umeari eta beste bati ematen zien esnea. Baina gero gripea harrapatu zuen eta ordutik aurrera "petxua galdu" omen zuen. Orduan etxeko behi-esnea ematen zien urarekin nahastuta haurrei.

14. Umea soro bazterrean utzita, lanean

- **Erref:** ZES-030/014
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:24:10. **Bukatu:** 00:25:30

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Umeak kotxean soro bazterrean eramaten zituen berak lan egiten zuen bitartean. Behin seme-alabetako batekin gertatu zitzaiona kontatzen du.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-22

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com